

EBA/GL/2017/15

23/02/2018

Ohjeet

asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan
1 kohdan 39 alakohdan mukaisista
asiakaskokonaisuuksista

1. Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet

Näiden ohjeiden asema

1. Tämä asiakirja sisältää ohjeita, jotka on annettu asetuksen (EU) N:o 1093/2010¹ 16 artiklan nojalla. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten ja finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan ohjeita.
2. Ohjeissa esitetään Euroopan pankkiviranomaisen näkemys Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä toteutettavista asianmukaisista valvontakäytännöistä tai siitä, miten unionin lainsäädäntöä on sovellettava tietyllä alalla. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 2 kohdassa määriteltyjen toimivaltaisten viranomaisten, joihin näitä ohjeita sovelletaan, on noudatettava ohjeita sisällyttämällä ne tarpeen mukaan valvontakäytäntöihinsä (esim. muuttamalla lainsäädäntöään tai valvontamenettelyjään). Tämä koskee myös ohjeita, jotka on suunnattu ensisijaisesti laitoksille.

Raportointivaatimukset

3. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan nojalla toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava Euroopan pankkiviranomaiselle viimeistään 23/04/2018 noudattavatko ne tai aikovatko ne noudattaa näitä ohjeita, sekä syyt niiden noudattamatta jättämiseen.
4. Jos ilmoitusta ei toimiteta tähän määräaikaan mennessä, Euroopan pankkiviranomainen katsoo, etteivät toimivaltaiset viranomaiset noudata ohjeita. Ilmoitukset lähetetään Euroopan pankkiviranomaisen verkkosivustolla olevalla lomakkeella sähköpostitse osoitteeseen compliance@eba.europa.eu. Viitteeksi merkitään "EBA/GL/2017/15". Ilmoituksen voi lähettää ainoastaan henkilö, jolla on asianmukaiset valtuudet ilmoittaa ohjeiden tai suositusten noudattamisesta toimivaltaisen viranomaisen puolesta. Myös ohjeiden noudattamisen osalta tehtävistä muutoksista on ilmoitettava Euroopan pankkiviranomaiselle.
5. Ilmoitukset julkaistaan Euroopan pankkiviranomaisen verkkosivustolla 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Kohde ja soveltamisala

6. Näissä ohjeissa määritellään lähestymistapa, jota asetuksen 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettujen laitosten tulisi käyttää soveltaessaan vaatimusta ryhmitellä kaksi tai useampi asiakas asiakaskokonaisuudeksi niiden muodostaman yhden riskikokonaisuuden vuoksi saman asetuksen 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan mukaisesti.

Keitä ohjeet koskevat

7. Nämä ohjeet koskevat asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 2 kohdan i) alakohdassa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja finanssilaitoksia.

Määritelmät

8. Ellei toisin ole määritetty, asetuksessa (EU) N:o 575/2013 ja direktiivissä 2013/36/EU käytettyjen ja määritettyjen termien merkitykset ovat näissä ohjeissa samat.

3. Täytäntöönpano

Voimaantulopäivä

9. Nämä ohjeet tulevat voimaan 1. tammikuuta 2019.

Kumoaminen

10. Euroopan pankkivalvontaviranomaisten komitean 11. joulukuuta 2009 antama ohje Ohje suurten asiakasriskien uudistetuista säännöksistä kumotaan 1. tammikuuta 2019 alkaen.

4. Määräysvaltaan perustuvat asiakaskokonaisuudet

11. Soveltaessaan asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan a) alakohtaa laitosten tulee katsoa, että kaksi tai useampi asiakas muodostaa yhdessä yhden riskikokonaisuuden, mikäli niiden välillä on määräysvaltaan perustuva suhde.
12. Poikkeustapauksissa, joissa laitokset pystyvät osoittamaan, että huolimatta määräysvaltaan perustuvasta suhteesta yhtä riskikokonaisuutta ei muodostu, laitosten tulisi dokumentoida yksityiskohtaisesti ja kokonaisvaltaisesti tapauksen perusteena olevat olennaiset olosuhteet. Esimerkiksi erityistapauksissa, joissa toisen asiakkaan (esim. alullepanijan) määräysvallassa oleva erillisyhtiö (conduit) on pidetty täysin erillään ja joissa se on konkurssioikeudellisesti erillinen – siten, ettei ole mitään mahdollista häiriöiden tartuntakanavaa ja siten ei yhtä riskikokonaisuutta erillisyhtiön (conduit) ja sitä määrävän yksikön välillä – voi olla mahdollista osoittaa, että yhtä riskikokonaisuutta ei muodostu (ks. liitteen skenaario C 1).
13. Laitosten tulisi soveltaa asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 37 alakohdassa määriteltyä määräysvallan käsitettä seuraavasti:
- Konsernitilinpäätöksensä direktiivin 2013/34/EU² kansallisten täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti laativien asiakkaiden osalta laitosten tulisi toimia sen mukaan, mikä on emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden välinen määräysvaltaan perustuva suhde direktiivin 2013/34/EU 22 artiklan 1 ja 2 kohdan tarkoittamassa merkityksessä. Tätä tarkoitusta varten laitosten tulisi ryhmitellä asiakkaat niiden konsernitilinpäätösten perusteella. Tässä yhteydessä viittaukset direktiiviin 2013/34/EU tulisi ymmärtää viittauksina kansallisiin direktiivin 2013/34/EU täytäntöönpanosääntöihin siinä jäsenvaltiossa, jossa laitosten asiakkaiden tulee laatia konsernitilinpäätöksensä.
 - Niiden asiakkaiden osalta, jotka laativat konsernitilinpäätöksensä komission asetuksella (EY) N:o 1606/2002 hyväksymien kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, laitosten tulisi toimia sen mukaan, mikä on emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden välinen kyseisten tilinpäätösstandardien mukainen määräysvaltaan perustuva suhde. Tätä tarkoitusta varten laitosten tulisi ryhmitellä asiakkaat niiden konsernitilinpäätösten perusteella.
 - Niiden asiakkaiden osalta, joihin tämän kappaleen kohtaa a tai kohtaa b ei sovelleta (esim. luonnolliset henkilöt, keskushallinnot ja asiakkaat, jotka laativat konsernitilinpäätöksensä kolmannen maan tilinpäätössääntöjen mukaan), laitosten tulisi katsoa määräysvaltaan perustuviksi suhteiksi sellaiset luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen väliset

² Direktiivin 2013/34/EU 22 artiklan 1 ja 2 kohta on korvannut direktiivin 83/349/ETY 1 artiklan sisällön, johon on viitattu asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 37 alakohdassa. Direktiivin 2013/34/EU 52 artiklan mukaisesti viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina direktiiviin 2013/34/EU sen liitteessä VII olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

suhteet, jotka ovat samanlaisia kuin tämän kappaleen kohdissa a ja b kuvatut emoyhtiön ja tytäryhtiöiden väliset suhteet.

Tätä arviointia tehdessään laitosten tulisi katsoa määräysvaltaan perustuvan suhteen muodostuvan, kun mikä tahansa seuraavista ehdoista täyttyy:

- i. enemmistö toisen yhteisön osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä
- ii. oikeus tai mahdollisuus nimittää tai irtisanoa toisen yhteisön hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenten enemmistö
- iii. oikeus tai mahdollisuus käyttää määräävää vaikutusvaltaa toisessa yhteisössä sopimuksen, perustamiskirjan tai yhtiöjärjestyksen määräyksen nojalla.

Muita mahdollisia määräysvallan indikaattoreita, joita laitosten tulisi tarkastella, ovat esimerkiksi seuraavat:

- iv. valta päättää yhteisön strategiasta tai johtaa sen toimintaa
- v. valta päättää ratkaisevan tärkeistä toimista, kuten tuottojen tai tappion siirrosta
- vi. oikeus tai mahdollisuus koordinoida yhteisön johtoa yhdessä muiden yhteisöjen johtojen kanssa yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi (esim. mikäli samat luonnolliset henkilöt ovat mukana kahden tai useamman yhteisön johdossa tai hallituksessa)
- vii. yli 50 prosentin omistusosuus toisen yhteisön osakepääomasta.

14. Koska määräysvaltaan perustuvan suhteen arvioinnissa määrävänä tekijänä ovat tilinpäätöskriteerit tai 13 kappaleen a, b ja c kohdassa esitetyt määräysvallan indikaattorit, laitosten tulisi ryhmitellä yhteen kaksi asiakasta tai useampia asiakkaita määräysvaltaan perustuvan suhteen perusteella tässä jaksossa kuvatulla tavalla, vaikka nämä asiakkaat eivät kuuluisi samaan konsernitilinpäätökseen asiaankuuluvien tilinpäätössääntöjen, kuten direktiivin 2013/34/EU 23 artiklan nojalla niihin sovellettavien poikkeusten vuoksi.

15. Laitosten tulisi ryhmitellä kaksi asiakasta tai useampi asiakas asiakaskokonaisuudeksi niiden välisen määräysvaltaan perustuvan suhteen perusteella riippumatta siitä, ovatko näihin asiakkaisiin liittyvät vastuut vapautettu suurten asiakasriskien rajan soveltamisesta asetuksen N:o 575/2013 400 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti tai saman asetuksen 493 artiklan 3 kohdan kansallisten täytäntöönpanosääntöjen mukaisten poikkeusten perusteella.

5. Vaihtoehtoinen lähestymistapa keskushallintoihin kohdistuviin vastuisiin

16. Asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan viimeisen kappaleen mukaisen asiakaskokonaisuuden määritelmän mukaisesti laitokset voivat arvioida asiakaskokonaisuuden olemassaoloa erikseen kunkin sellaisen henkilön osalta, johon keskushallinnolla on suora määräysvalta tai suora keskinäinen sidossuhde ('vaihtoehtoinen lähestymistapa').³

17. Saman säännöksen mukaan on mahdollista osittain soveltaa vaihtoehtoisia lähestymistapoja arvioimalla erikseen luonnolliset tai oikeushenkilöt, joihin keskushallinnolla on suora määräysvalta tai joihin sillä on suora keskinäinen sidossuhde (ks. liitteen skenaario CG 1).

18. Säännöksessä tehdään myös selväksi, että

- a) Keskushallinto on osa kutakin asiakaskokonaisuutta, jota arvioidaan erikseen niiden luonnollisten tai oikeushenkilöiden osalta, joihin keskushallinnolla on suora määräysvalta tai joihin sillä on suora keskinäinen sidossuhde (ks. liitteen skenaario CG 2).
- b) Kuhunkin a kohdan mukaiseen asiakaskokonaisuuteen kuuluu myös henkilöitä, jotka ovat sellaisen henkilön määräysvallassa tai joilla on keskinäinen sidossuhde henkilöön, johon keskushallinnolla on suora määräysvalta tai johon keskushallinnolla on suora keskinäinen sidossuhde (ks. liitteen skenaario CG 3).

19. Mikäli yhteisöt, joihin keskushallinnolla on suora määräysvalta tai suora keskinäinen sidossuhde, ovat toisistaan taloudellisesti riippuvaisia, niistä tulee muodostaa erillisiä asiakaskokonaisuuksia (pois lukien keskushallinnon) niiden asiakaskokonaisuuksien lisäksi, jotka on muodostettu vaihtoehtoisen lähestymistavan mukaisesti (ks. liitteen skenaario CG 4).

20. Asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan viimeisen kappaleen viimeisen virkkeen mukaisesti tämä ohjeiden jakso pätee myös aluehallintoihin tai paikallisviranomaisiin, joihin sovelletaan saman asetuksen 115 artiklan 2 kohtaa, ja niihin luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joihin näillä aluehallinnoilla tai paikallisviranomaisilla on suora määräysvalta tai suora keskinäinen sidossuhde.

³ Asetuksen (EU) N:o 575/2013 400 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti omaisuususerät, jotka ovat sellaisia saamisia keskushallinnoilta, joihin vakuudettomina sovellettaisiin nollariskipainoa standardimenetelmän mukaan, vapautetaan saman asetuksen 395 artiklan 1 kohdan (suurten asiakasriskien rajoittaminen) soveltamiselta.

6. Taloudelliseen riippuvuuteen perustuvan sidossuhteen muodostaminen

21. Arvioidessaan asiakkaidensa keskinäisiä sidossuhteita taloudellisen riippuvuuden perusteella laitosten tulisi asetuksen 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan b alakohdan mukaisesti ottaa huomioon kunkin tapauksen erityisolosuhteet, erityisesti, johtaisivatko yhden asiakkaan talousvaikeudet tai konkurssi toisen asiakkaan rahoitus- tai maksuvaikeuksiin (ks. liitteen skenaariot E 1, E 2, E 3 ja E 4).

22. Kun laitos pystyy osoittamaan, etteivät yhden asiakkaan talousvaikeudet tai konkurssi johda toisen asiakkaan rahoitus- tai maksuvaikeuksiin, näitä asiakkaita ei tarvitse tarkastella yhtenä riskikokonaisuutena. Lisäksi kahta asiakasta ei tarvitse tarkastella yhtenä riskikokonaisuutena, jos asiakas on taloudellisesti riippuvainen toisesta asiakkaasta rajoitetusti, toisin sanoen, jos asiakas voi helposti löytää korvaajan toiselle asiakkaalle.

23. Laitosten tulisi tarkastella erityisesti seuraavia tilanteita taloudellista riippuvuutta arvioidessaan:

- a) Mikäli asiakas on taannut toisen asiakkaan vastuun kokonaan tai osittain ja kyseinen vastuu on niin merkittävä, että takaaja joutuisi todennäköisesti taloudellisiin vaikeuksiin vaateen toteutuessa.⁴
- b) Mikäli asiakas on vastuuvollinen oman oikeusasemansa perusteella yhteisössä, esimerkiksi kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä, ja vastuu on niin merkittävä, että asiakas joutuu todennäköisesti taloudellisiin vaikeuksiin vaateen toteutuessa.
- c) Mikäli merkittävä osa asiakkaan bruttotuloista tai bruttokuluista (vuositasolla) on seurausta toisen asiakkaan kanssa tapahtuvista liiketoimista (esim. asuin- tai liikekiinteistön omistaja, jolle vuokralainen maksaa merkittävän osan vuokrasta), joita ei voi helposti korvata.
- d) Mikäli merkittävä osuus asiakkaan tuotannosta/tuotoksista myydään toiselle laitoksen asiakkaalle, eikä tuotantoa/tuotoksia voi helposti myydä muille asiakkaille.
- e) Mikäli kahden tai useamman asiakkaan lainojen maksuun tarvittavien varojen odotettu lähde on sama, eikä yhdelläkään asiakkaalla ole muuta riippumatonta tulonlähdettä, josta laina voidaan maksaa kokonaisuudessaan ja korkoineen.
- f) Muut tilanteet, joissa asiakkaat ovat oikeudellisesti tai sopimuksen perusteella yhdessä vastuussa velvollisuuksista laitosta kohtaan (esim. velallinen ja hänen lainakumppaninsa tai velallinen ja hänen puolisonsa).

⁴ Tällä tilanteella viitataan takuisiin, jotka eivät täytä asetuksen (EU) N:o 575/2013 kolmannen osan II osaston 4 luvussa (Luottoriskien vähentäminen) asetettuja hyväksymisperusteita ja joiden osalta tämän seurauksena substituutiomenetelmää (kyseisen asetuksen 403 artiklaan viitaten) ei voida käyttää vakavaraisuustarkoituksiin.

- g) Mikäli asiakkaan saamisista tai vastuista merkittävä osa kohdistuu toiseen asiakkaaseen.
- h) Mikäli asiakkailla on yhteisiä omistajia, osakkaita tai johtajia. Esimerkiksi horisontaaliset konsernit, joissa yritys liittyy yhteen tai useampaan yritykseen, koska niillä kaikilla on sama osakkeenomistajarakenne, johon ei sisälly yhtä määräävää osakkeenomistajaa, tai koska niitä johdetaan yhtenäisellä tavalla. Tällainen johtamisrakenne voi olla seurausta yritystenvälisestä sopimuksesta tai perustamissopimuksen tai yhtiöjärjestyksen säännöksistä tai siitä, että yrityksen ja yhden tai useamman muun yrityksen hallinnollinen johto tai valvontaelimet muodostuvat suurelta osin samoista henkilöistä.

24. Arvioidessaan varjopankkiyhteisöjen välisiä sidoksia laitosten tulisi myös tarkastella 23 kappaleen viitteellistä luetteloa eri tilanteista.⁵ Laitosten olisi asianmukaisesti tarkasteltava sitä, että varjopankkiyhteisön määritelmän mukaisten yhteisöjen väliset suhteet eivät kaiken todennäköisyyden mukaan perustu osakepääomaan, vaan ovat pikemminkin muun tyyppisiä suhteita, kuten niitä, joissa käytetään tosiasiallista määräysvaltaa, tai suhteita, joille ovat ominaista sopimusvelvoitteet, epäsuora tuki tai mahdollinen maineriski (esim. sponsorointi tai jopa yrityskuvan hyödyntäminen).

25. Mikäli laitoksen asiakas on taloudellisesti riippuvainen useammasta kuin yhdestä asiakkaasta, jotka eivät ole riippuvaisia toisistaan, laitoksen tulisi sisällyttää jälkimmäiset asiakkaat erillisiin asiakaskokonaisuuksiin (yhdessä riippuvaiseksi todetun asiakkaan kanssa).

26. Laitosten tulisi muodostaa asiakaskokonaisuuksia, mikäli kaksi tai useampi niiden asiakkaista on riippuvaisia yhteisöstä, vaikka tämä yhteisö ei olisikaan laitoksen asiakas.

27. Laitosten tulisi ryhmitellä kaksi asiakasta tai useampi asiakas asiakaskokonaisuudeksi niiden välisen taloudellisen riippuvuuden perusteella riippumatta siitä, ovatko näihin asiakkaisiin liittyvät vastuut vapautettu suurten asiakasriskien rajan soveltamisesta asetuksen 575/2013 400 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti tai saman asetuksen 493 artiklan 3 kohdan kansallisten täytäntöönpanosääntöjen mukaisten poikkeusten perusteella.

Rahoituksen päälähteestä aiheutuva taloudellinen riippuvuus

28. Laitosten tulisi tarkastella tilanteita, joissa yhden asiakkaan rahoitusongelmat leviävät todennäköisesti toiseen asiakkaaseen johtuen yhden- tai kahdensuuntaisesta riippuvuudesta samasta rahoituslähteestä. Tämä ei koske tapauksia, joissa asiakkaat saavat rahoituksensa samoilta markkinoilta (esim. yritystodistusmarkkinat) tai joissa asiakkaiden riippuvuus niiden olemassa olevasta rahoituslähteistä on seurausta asiakkaan heikkenevästä luottokelpoisuudesta ja ne eivät tästä syystä voi helposti korvata kyseistä rahoituslähdettä.

29. Laitosten tulisi tarkastella tilanteita, joissa yhteinen rahoituslähde, josta asiakkaat ovat riippuvaisia, on sen itsensä, sen rahoitusryhmittymän tai siihen sidossuhteessa olevien osapuolten tarjoama (ks.

⁵ Kuten asia on määritetty EPV:n ohjeissa, jotka on annettu pankkitoimintaa säännellyn kehityksen ulkopuolella harjoittavien varjopankkiyhteisöjen vastuiden rajoittamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 395 artiklan 2 kohdan mukaisesti. http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1482770/EBA-GL-2015-20+GLs+on+Shadow+Banking+Entities_FI.pdf/13037a39-536f-45e1-bcbb-b12c783530ab

liitteen skenaariot E 5 ja E 6)⁶. Saman laitoksen asiakkuus ei itsessään synnytä vaatimusta ryhmitellä asiakkaita yhteen, jos rahoitusta tarjoava laitos on helposti korvattavissa.

30. Laitosten tulisi myös arvioida mahdollista häiriöiden tartuntariskiä sekä valvottavakohtaista riskiä, joka voi syntyä seuraavien tilanteiden seurauksena:

- a) yhden rahoitusyhteisön käyttö (esim. sama pankki tai erillisyhtiö (conduit), jonka korvaaminen ei ole helppoa)
- b) samanlaisten rakenteiden käyttö
- c) luottaminen yhdestä lähteestä peräisin oleviin sitoumuksiin (esim. takuut, luottotuki strukturoiduille transaktioille tai ei-sitovat likviditeettisopimukset) ottamalla huomioon sen vakavaraisuuden erityisesti, mikäli perustana olevien varojen ja jälleenrahoitustarpeiden maturiteetit ovat yhteensopimattomat.

⁶ Asetuksen (EU) N:o 575/2013 johdanto-osan 54 kappaleessa säädetään, että ”Määritettäessä asiakaskokonaisuuden olemassaoloa ja siten yhden riskikokonaisuuden muodostavia vastuita, on tärkeää ottaa huomioon myös ne riskit, jotka johtuvat huomattavasta yhteisestä rahoituslähteestä, jonka tarjoaa itse laitos, sen rahoitusryhmittymä tai siihen sidossuhteessa olevat osapuolet.”

7. Määräysvaltaan perustuvan sidossuhteen ja taloudelliseen riippuvuuteen perustuvan sidossuhteen välinen suhde

31. Laitosten tulisi ensin tunnistaa, mitkä asiakkaat ovat sidoksissa määräysvallan perusteella asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan a alakohdan mukaisesti (määräysvaltaan perustuvat asiakaskokonaisuudet) ja mitkä asiakkaat ovat sidoksissa taloudellisen riippuvuuden perusteella saman asetuksen 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan b alakohdan perusteella. Tämän jälkeen laitosten tulisi arvioida, tuleeko tunnistettujen asiakaskokonaisuuksien olla (osittain) sidoksissa muihin kokonaisuuksiin (esim. täytyisikö taloudellisen riippuvuuden perusteella muodostetun asiakaskokonaisuuden olla ryhmitelty yhteen määräysvaltaan perustuvan asiakaskokonaisuuden kanssa).
32. Arvioidessaan laitosten tulisi tarkastella kutakin tapausta erikseen, ts. tunnistaa mahdolliset häiriöiden tartuntaketjut (dominovaikutus) yksilöllisten olosuhteiden perusteella (ks. liitteen skenaariot C/E 1 ja C/E 2).
33. Mikäli asiakkailla, jotka kuuluvat määräysvallan perusteella eri asiakaskokonaisuuksiin, on taloudelliseen riippuvuuteen perustuva sidossuhde, kaikki yhteisöt, joihin häiriöiden tartuntaketju ulottuu, on ryhmiteltävä yhdeksi asiakaskokonaisuudeksi. Häiriöiden tартtumista ketjussa seuraavana oleviin tulisi aina olettaa, kun asiakas on taloudellisesti riippuvainen ja itse määräysvaltaan perustuvan asiakaskokonaisuuden pääjäsen (ks. liitteen skenaario C/E 3). Häiriöiden tартtumista ketjussa edellisiin niiden asiakkaiden osalta, joilla on määräysvalta taloudellisesti riippuvaisiin yhteisöihin, tulisi olettaa ainoastaan siinä tapauksessa, että määräysvallassa oleva asiakas on myös taloudellisesti riippuvainen yhteisöstä, joka muodostaa taloudellisen linkin kahden määräysvallan perusteella muodostetun asiakaskokonaisuuden välille (ks. liitteen skenaario C/E 4).

8. Valvonta- ja johtamismenettelyt asiakaskokonaisuuksien tunnistamista varten

34. Laitosten tulisi tuntea asiakkaansa ja asiakkaidensa suhteet perusteellisesti. Laitosten tulisi myös varmistaa, että niiden henkilöstö ymmärtää ja noudattaa näitä ohjeita.
35. Asiakkaiden välisten mahdollisten sidosten tunnistamisen tulisi olla olennainen osa laitoksen luotonmyöntö- ja valvontaprosessia. Hallituksen ja toimivan johdon tulisi varmistaa, että asiakkaiden välisten sidosten tunnistamiseen käytetään asianmukaisia prosesseja, jotka dokumentoidaan.
36. Laitosten tulisi tunnistaa kaikki määräysvaltaan perustuvat suhteet asiakkaidensa keskuudessa ja dokumentoida ne asianmukaisesti. Laitosten tulisi myös tutkia ja asianmukaisesti dokumentoida mahdolliset taloudelliset riippuvuus-suhteet asiakkaidensa välillä. Laitosten tulisi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin ja käyttää saatavilla olevia tietoja näiden yhteyksien tunnistamiseksi. Jos esimerkiksi laitos saa tietoonsa, että toinen laitos on katsonut asiakkaiden välillä olevan sidossuhteen (esim. julkisen rekisterin perusteella), sen tulisi huomioida tämä tieto.
37. Työmäärän, jota laitokset käyttävät asiakkaidensa välisten taloudellisten riippuvuus-suhteiden selvittämiseen, tulisi olla suhteessa vastuiden määrään. Näin ollen laitosten tulisi vahvistaa selvityksiään tutkimalla laajamittaisesti kaikenlaisia vihjetietoja sekä tietoja, jotka koskevat laitoksen asiakkaita laajempaa kontekstia, kaikissa tapauksissa, joissa yhden yksittäisen asiakkaan vastuiden kokonaismäärä on enemmän kuin 5 % ensisijaisesta pääomasta (Tier 1).⁷
38. Arvioidakseen asiakaskokonaisuuksien määräysvaltaan ja taloudelliseen riippuvuuteen perustuvia ryhmittelyvaatimuksia laitosten tulisi kerätä tietoja kaikista yhteisöistä, jotka muodostavat häiriöiden tartuntaketjun. Laitokset eivät välttämättä pysty tunnistamaan kaikkia asiakkaita, jotka muodostavat yhden riskikokonaisuuden, jos asiakkaiden välisiin sidossuhteisiin kuuluu yhteisöjä, joilla ei ole liikesuhdetta laitoksen kanssa ja ovat siksi laitokselle tuntemattomia (ks. liitteen skenaario Mm 1). Jos laitos kuitenkin tulee tietoiseksi sidossuhteesta sellaisen yhteisön kautta, joka ei kuulu sen asiakkaisiin, sen tulisi käyttää tätä tietoa yhteyksiä arvioidessaan.
39. Asiakaskokonaisuuksien tunnistamiseen käytettyjen valvonta- ja johtamismenettelyjen tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida säännöllisesti. Laitosten tulisi myös seurata muutoksia sidossuhteissa vähintäänkin niiden säännöllisten lainojen arviointien yhteydessä, ja kun lainaan suunnitellaan merkittävää lisäystä.

⁷ Kynnysarvolla viitataan laitoksen ensisijaiseen pääomaan (Tier 1) näiden ohjeiden soveltamiseksi yksilöllisesti. Kynnysarvolla viitataan laitoksen konsernin ensisijaiseen pääomaan näiden ohjeiden soveltamiseksi alakonsolidoidulla tai konsolidoidulla tasolla.

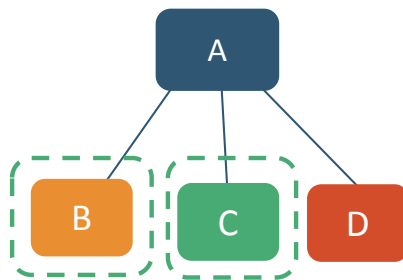
Liite: esimerkit

Tämän liitteen skenaariot havainnollistavat ohjeiden soveltamista asiakaskokonaisuuksiin, jotka ovat asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan määritelmän mukaisia raportoivan laitoksen näkökulmasta.

Määräysvaltaan perustuvat asiakaskokonaisuudet

Skenaario C 1: Poikkeustapaus (yhtenäistä riskiä ei muodostu määräysvallasta huolimatta)

Raportoivalla laitoksella on kaikkiin alla esitettyihin yhteisöihin (A, B, C ja D) liittyviä vastuita. Yhteisöllä A on määräysvalta yhteisöihin B, C ja D. Tytäryritykset B, C ja D ovat erillisyhtiöitä (conduit).

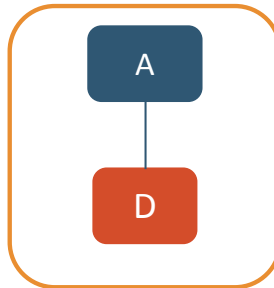

Arvioidessaan yhtenäisen riskin puuttumista huolimatta määräysvallan olemassaolosta, raportoivan laitoksen tulisi arvioida vähintään kaikkia seuraavia osatekijöitä suhteessa kuhunkin erillisyhtiöön (conduit) (tässä skenaariossa yhteisöihin B, C ja D):

- i) Taloudellisen keskinäisriippuvuuden tai muiden sellaisten tekijöiden puuttuminen, jotka voisivat osoittaa olennaista positiivista korrelaatiota emoyrityksen A luottokelpoisuuden ja erillisyhtiön (conduit) (B, C tai D) luottokelpoisuuden välillä. Muiden tekijöiden ohella mahdollinen riippuvuus emoyrityksestä A rahoituslähteenä ja osa ehdoista, jotka estävät erillisyhtiön (conduit) konsolidoinnin purkamisen tai arvopaperistettujen omaisuuserien taseesta poiskirjaamisen sovellettavien tilinpäätössääntöjen mukaisesti, on katsottava mahdollisiksi merkeiksi olennaisesta positiivisesta korrelaatiosta.
- ii) Erillisyhtiön (conduit) erityisluonne, erityisesti sen konkurssioikeudellinen erillisuus (asetuksen (EU) N:o 575/2013 300 artiklan 1 kohdan perusteella) – siinä merkityksessä, että käytössä on tehokkaat järjestelyt, joilla varmistetaan, että erillisyhtiön (conduit) omaisuuserät eivät ole emoyrityksen A velkojien saatavilla sen joutuessa maksukyvyttömäksi – ja jos erillisyhtiön (conduit) liikkeeseen laskemat vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit tavallisesti viittaavat omaisuuseriin, jotka ovat kolmansien osapuolten velkoja.

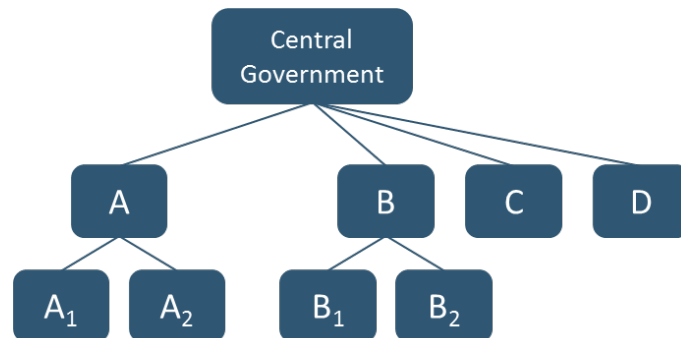
- iii) Rakenteellinen vahvistaminen arvopaperistamalla ja erillisyyhtiön (conduit) velvoitteiden erottaminen emoyrityksen A velvoitteista, kuten sellaisten säännösten olemassaolo transaktioiden dokumentoinnissa, jotka varmistavat velanmaksun ja toiminnan jatkuvuuden.
- iv) Asetuksen (EU) N:o 575/2013 248 artiklan säännösten noudattaminen riippumattomuutta koskevien ehtojen osalta.

Arvioituaan kaikki nämä osatekijät raportoiva laitos voisi tulla siihen tulokseen, että esimerkiksi tytäryritykset B ja C eivät muodosta yhtä riskikokonaisuutta emoyrityksen A kanssa. Tämän seurauksena raportoivan laitoksen tulee tarkastella asiakaskokonaisuutta, joka muodostuu ainoastaan asiakkaista A ja D. Laitoksen tulisi dokumentoida nämä arviot ja niissä tehdyt havainnot yksityiskohtaisesti.

Vaihtoehtoinen lähestymistapa keskushallintoihin kohdistuviin vastuisiin

Mahdollisten skenaarioiden havainnollistamiseksi käytetään seuraavaa yleisskenaariota: keskushallinnolla on suora määräysvalta neljään oikeushenkilöön (A, B, C ja D). Yhteisöillä A ja B on kummallakin itsellään suora määräysvalta kahteen tytäryritykseen (A₁/A₂, B₁/B₂). Raportoivalla laitoksella on vastuita keskushallintoon ja kaikkiin esitettyihin yhteisöihin liittyen.

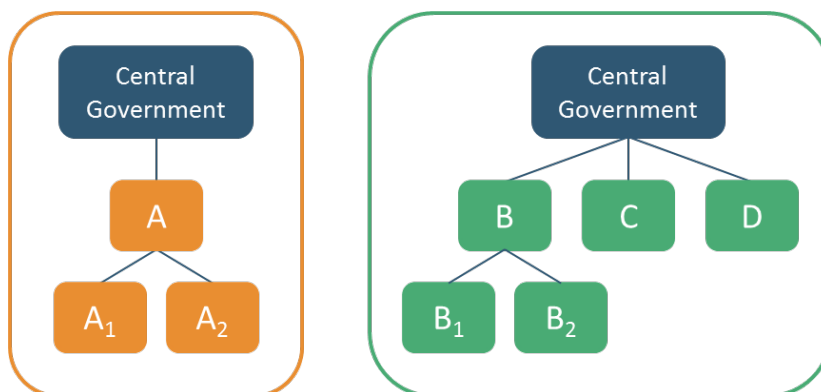

Central Government

Keskushallinto

Skenaario CG 1: Vaihtoehtoinen lähestymistapa – osittainen käyttö

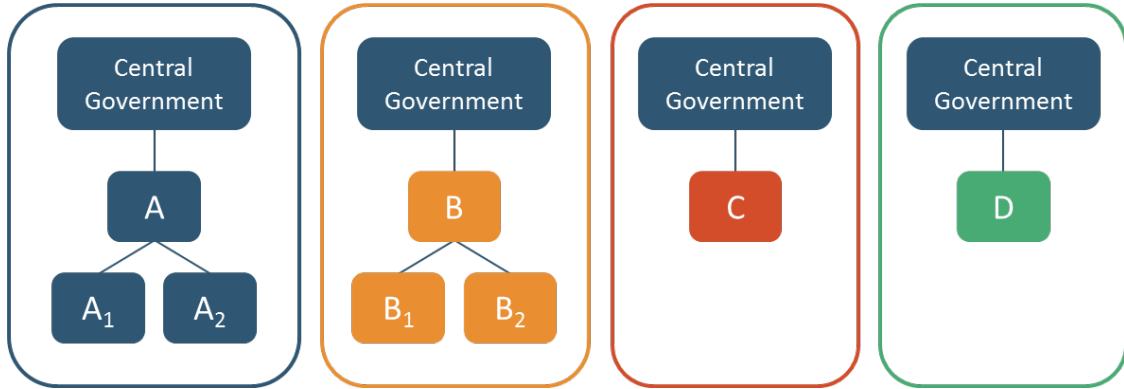
Raportoiva laitos voisi tehdä yhdestä ryhmästä (keskushallinto / A / kaikki A:n määräysvallassa olevat tai siitä riippuvaiset yhteisöt) erillisen ja käsitellä jäljelle jääviä (keskushallinto / B, C ja D / kaikki B:n määräysvallassa olevat tai siitä riippuvaiset yhteisöt) yleisesti:

Central Government

Keskushallinto

Skenaario CG 2: Vaihtoehtoinen lähestymistapa – käyttö kaikkiin suoraan riippuvaisiin yhteisöihin

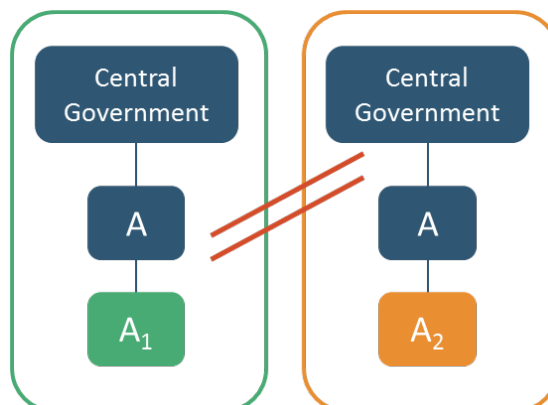

Central Government

Keskushallinto

Skenaario CG 3: Vaihtoehtoinen lähestymistapa – sovelletaan ensimmäiselle/toiselle tasolle, mutta ei sen alapuolelle

Skenaarioissa CG1 ja CG2 yhteisöt A, B, C ja D muodostavat toisen tason, ts. tason, joka on suoraan keskushallinnon (ensimmäinen taso) alapuolella. Tässä tapauksessa on mahdollista tehdä poikkeus asiakaskokonaisuuden kokonaisryhmään. Yhteisöt A₁, A₂, B₁ ja B₂ ovat vain epäsuorasti sidoksissa keskushallintoon. Poikkeuksen tekeminen niiden tasolla ei ole mahdollista (esim. sekä A₁- että A₂-yhteisön täytyy kuulua kokonaisuuteen keskushallinto/A):

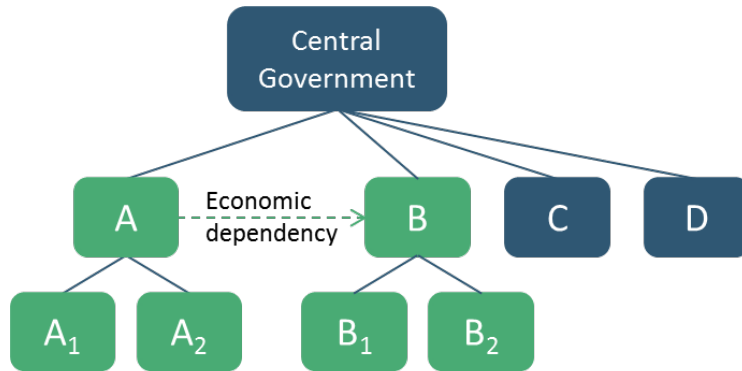

Central Government

Keskushallinto

Skenaario CG 4: Toisen tason horisontaaliset sidokset

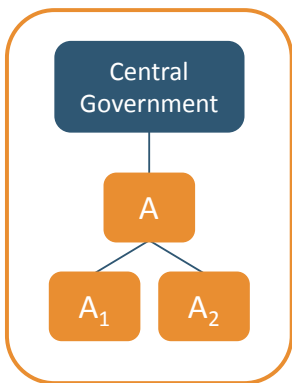
Muutoksena edellä olevaan yleisskenaarioon yhteisöt A ja B ovat taloudellisesti riippuvaisia toisistaan (B:n maksuvaikeudet leviäisivät A:han):

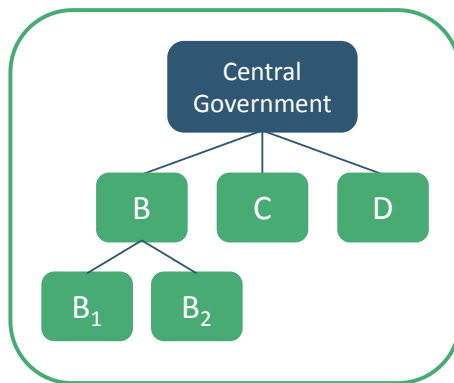
Central Government
Economic dependency

Keskushallinto
Taloudellinen riippuvuus

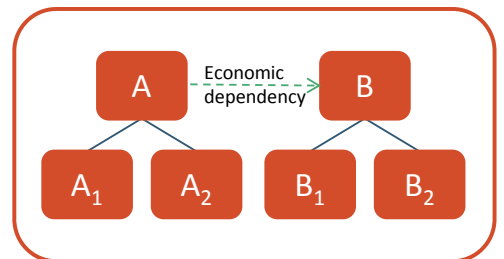
Jos oletetaan, että raportoiva laitos käyttää vaihtoehtoista lähestymistapaa vain osittain, kuten edellä kuvatussa skenaariossa CG 1, silloin tulee tarkastella seuraavia asiakaskokonaisuuksia:

Central Government
Economic dependency

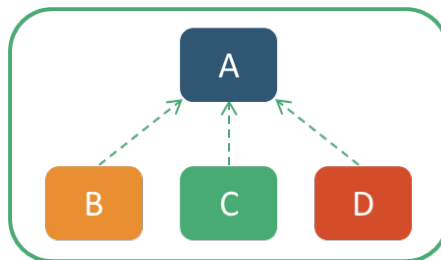
Keskushallinto
Taloudellinen riippuvuus

Taloudelliseen riippuvuuteen perustuvan sidossuhteen muodostaminen

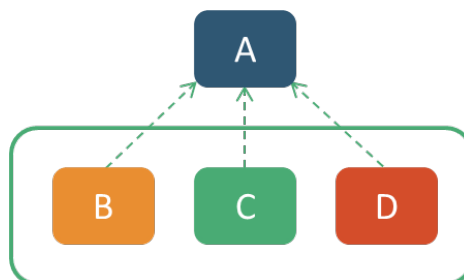
Skenaario E1: Päätapaus

Raportoivalla laitoksella on kaikkiin alla esitettyihin yhteisöihin (A, B, C ja D) liittyviä vastuita. B, C ja D ovat taloudellisesti riippuvaisia A:sta. Tämän vuoksi laitoksen taustalla oleva riskitekijä on kaikissa tapauksissa A. Laitoksen tulee muodostaa yksi kokonaisvaltainen asiakaskokonaisuus, ei kolmea erillistä. B:n, C:n ja D:n välisen riippuvuuden puuttumisella ei ole merkitystä.

Skenaario E 2: Muunnos päätapauksesta (ei suoria vastuita riskin lähteeseen)

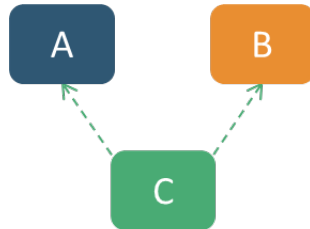
Vaikka raportoivalla laitoksella ei olisi suoria vastuita A:han liittyen, mutta se on tietoinen kunkin asiakkaan (B, C, ja D) taloudellisesta riippuvuudesta A:sta, sillä on velvollisuus ryhmitellä ne yhdeksi asiakaskokonaisuudeksi. Jos A:n mahdolliset maksuvaikeudet leviävät B:hen, C:hen ja D:hen, ne kaikki kokevat maksuvaikeuksia, mikäli A joutuu talousvaikeuksiin. Tämän vuoksi niitä tulee käsitellä yhtenä riskikokonaisuutena.

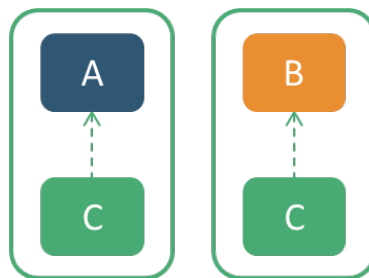
Kuten skenaariossa E 1, sillä ei ole merkitystä, ettei B:n, C:n ja D:n välillä ole riippuvuutta. A aiheuttaa ryhmittelyvaatimuksen, vaikka se itse ei ole asiakas ja siten se ei ole osa asiakaskokonaisuutta.

Skenaario E 3: Asiakaskokonaisuuksien päällekkäisyys

Jos yhteisö on taloudellisesti riippuvainen kahdesta (tai useammasta) muusta yhteisöstä (huomaa, että jo pelkästään jommankumman yhteisön (A:n tai B:n) maksuvaikeudet voivat johtaa C:n vaikeuksiin),

se täytyy sisällyttää molempien (kaikkien) yhteisöjen asiakaskokonaisuuksiin:

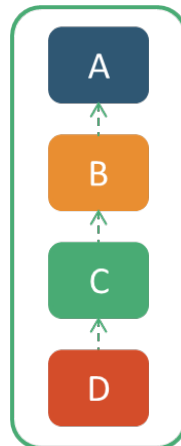
Väite siitä, että C:hen liittyvät vastuut laskettaisiin kaksinkertaisesti ei ole pätevä, sillä C:hen liittyvää riskiä tarkastellaan yhtenä riskikokonaisuutena kahdessa erillisessä ryhmässä.

Suurten asiakasriskien rajaa sovelletaan erikseen (ts. rajaa sovelletaan kerran ryhmään A/C liittyviin riskeihin ja kerran ryhmään B/C liittyviin riskeihin).

Koska A:n ja B:n välillä ei ole riippuvuutta, kattavaa ryhmää (A + B + C) ei tarvitse muodostaa.

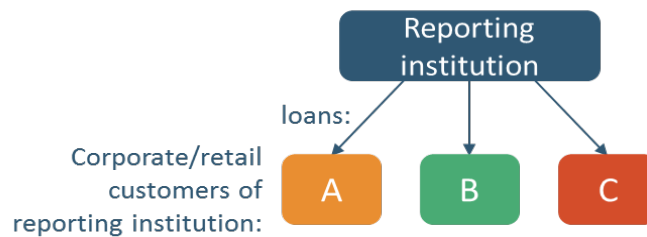
Skenaario E 4: Riippuvuusketju

Riippuvuusketjun tapauksessa kaikkia toisistaan taloudellisesti riippuvaisia yhteisöjä (vaikka riippuvuus olisi vain yhdensuuntaista) tulee käsitellä yhtenä riskikokonaisuutena. Kolmen erillisen ryhmän (A + B, B + C, C + D) muodostaminen ei olisi tarkoituksenmukaista.

Skenaario E 5: Raportoiva laitos rahoituslähteenä (ei ryhmittelyvaatimusta)

Seuraavassa skenaariossa raportoiva laitos on kolmen asiakkaan ainoa rahoituslähde. Se ei ole kolmea asiakasta yhdistävä 'ulkoinen rahoituslähde', vaan se on rahoituslähde, joka voidaan tavallisesti korvata toisella.

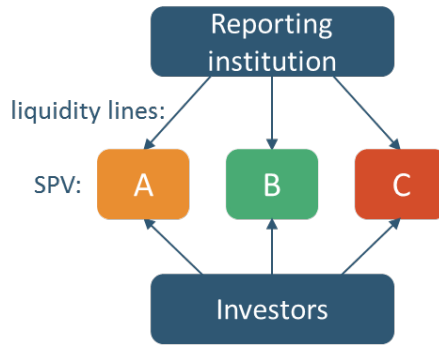

Reporting institution
Loans
Corporate / retail customers of reporting institution

Raportoiva laitos
Lainat
Raportoivan laitoksen yritys-/vähittäisasiakkaat

Skenaario E 6: Raportoiva laitos rahoituslähteenä (ryhmittelyvaatimus)

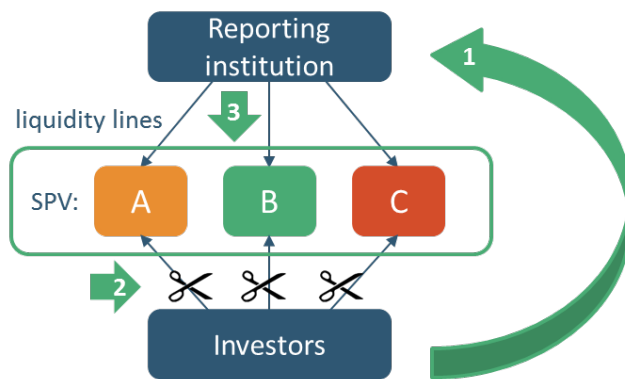
Seuraavassa skenaariossa raportoiva laitos on kolmen erillisyyhtiön (conduit) (samanlaiset rakenteet) likviditeetinlähde:

Reporting institution
Liquidity lines
SPV
Investors

Raportoiva laitos
Maksuvalmiuslimitit
Erillisyyhtiö (conduit)
Sijoittajat

Tällaisessa tapauksessa raportoiva laitos voi itse muodostaa riskin lähteen (taustalla oleva riskitekijä), kuten asetuksen (EU) N:o 575/2013 johdanto-osan 54 kappaleessa todetaan:⁸

- 1 ... negative assessment/perception of investors of liquidity situation of reporting institution
- 2 ... investors withdraw from SPV
- 3 ... liquidity lines are simultaneously drawn

→ A, B, C constitute a single risk, the reporting institution itself is the linking factor

Reporting institution
Liquidity lines
SPV
Investors
Negative assessment / perception of investors of liquidity situation of reporting institution
Investors withdraw from SPV

Raportoiva laitos
Maksuvalmiuslimitit
Erityisrahoitusyhtiö
Sijoittajat
Sijoittajien negatiivinen arvio/näkemyk raportoivan laitoksen likviditeettitilanteesta
Sijoittajat vetäytyvät erillisyyhtiöstä (conduit)

⁸ Asetuksen (EU) N:o 575/2013 johdanto-osan 54 kappaleessa todetaan seuraavaa: ”Määritettäessä asiakaskokonaisuuden olemassaoloa ja siten yhden riskikokonaisuuden muodostavia vastuuta, on tärkeää ottaa huomioon myös ne riskit, jotka johtuvat huomattavasta yhteisestä rahoituslähteestä, jonka tarjoaa itse laitos, sen rahoitusryhmittymä tai siihen sidossuhteessa olevat osapuolet.”

Liquidity lines are simultaneously drawn

Maksuvalmiuslimitit tyrehtyvät samanaikaisesti

A, B, C constitute a single risk, the reporting institution itself is the linking factor

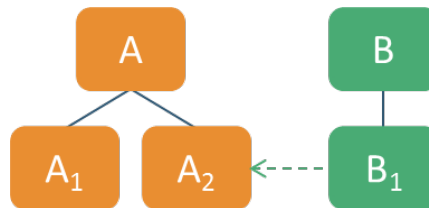
A, B ja C muodostavat yhden riskikokonaisuuden, raportoiva laitos on niitä yhdistävä tekijä

Edellä kuvatussa skenaariossa sillä ei ole merkitystä, kulkevatko maksuvalmiuslimitit suoraan erillisyyhtiöön (conduit) vai taustalla oleviin omaisuuseriin; merkityksellistä on se, että maksuvalmiuslimitit todennäköisesti tyrehtyvät yhtä aikaa. Omaisuuserien hajauttaminen ja laatu eivät myöskään ole tekijöitä tässä skenaariossa, kuten ei myöskään riippuvuus muista saman sektorin sijoittajista (esim. sijoittajista vakuudellisten yritystodistusten markkinoilla), sillä yksi riskikokonaisuus muodostuu samanlaisten rakenteiden käytöstä ja riippuvuudesta yhden lähteen sitoumuksiin (ts. raportoivasta laitoksesta erityisrahoitusyhtiöiden alullepanijana ja järjestäjänä).

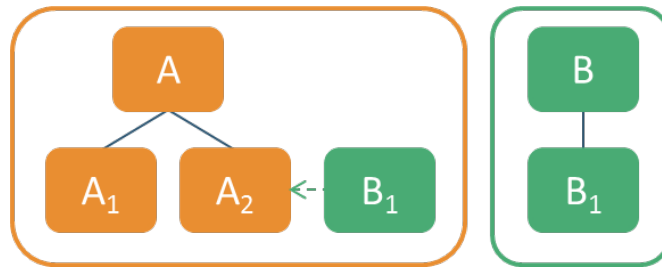
Määräysvaltaan perustuvan sidossuhteen ja taloudelliseen riippuvuuteen perustuvan sidossuhteen välinen suhde

Skenaario C/E 1: Yhdistetty määräysvallan ja taloudellisen riippuvuuden esiintyminen (yhdensuuntainen riippuvuus)

Seuraavassa skenaariossa raportoivalla laitoksella on vastuita kaikkiin kuviossa esiintyviin yhteisöihin liittyen. A:lla on määräysvalta A_1 :een ja A_2 :een B:llä on määräysvalta B_1 :een. Lisäksi B_1 on taloudellisesti riippuvainen A_2 :sta (yhdensuuntainen riippuvuus):

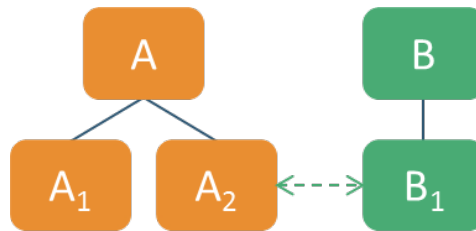
Ryhmittelyvaatimus: Tässä skenaariossa raportoivan laitoksen tulisi tulla siihen tulokseen, että B_1 täytyy joka tapauksessa sisällyttää A:n asiakaskokonaisuuteen (jolloin kokonaisuuteen kuuluvat A, A_1 , A_2 ja B_1) sekä B:n asiakaskokonaisuuteen (jolloin kokonaisuuteen kuuluvat B ja B_1):

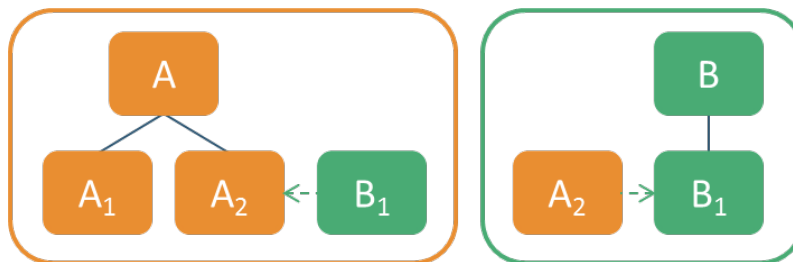
Taloudellisten ongelmien kohdatessa A:ta A_2 ja lopulta B_1 joutuvat myös taloudellisiin vaikeuksiin niiden oikeudellisen (A_2) ja taloudellisen (B_1) riippuvuuden perusteella. Kolmen erillisen ryhmän ($A + A_1 + A_2$, $A_2 + B_1$, $B + B_1$) muodostaminen ei kuvastaisi riittävästi A:sta syntyvää riskiä, koska B_1 , huolimatta sen riippuvuudesta A_2 :sta ja siten A:sta, erotettaisiin ryhmän A yhdestä riskikokonaisuudesta.

Skenaario C/E 2: Yhdistetty määräysvallan ja taloudellisen riippuvuuden esiintyminen (kaksisuuntainen riippuvuus)

Tässä skenaariossa A₂:n ja B₁:n välinen taloudellinen riippuvuus ei ole ainoastaan yhdensuuntaista vaan molemminpuolista.

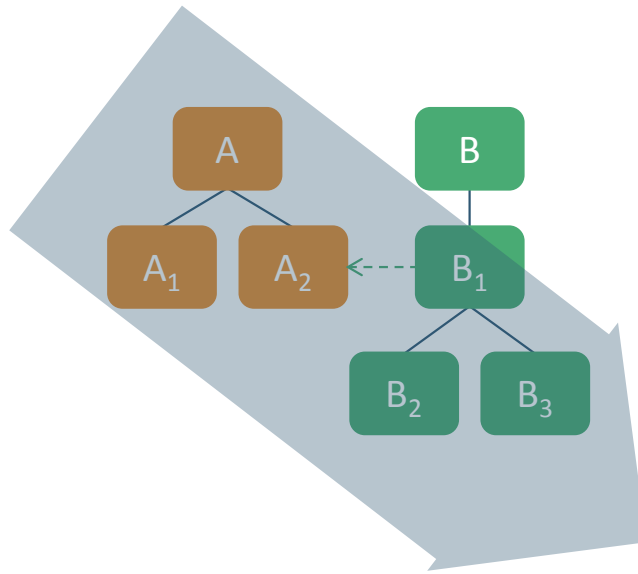

Ryhmittelyvaatimus: A₂ tulisi sisällyttää lisäksi ryhmään B ja B₁ tulisi sisällyttää lisäksi ryhmään A:

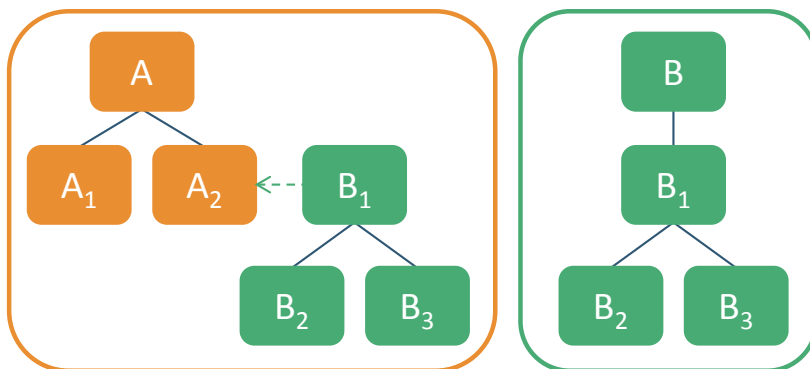

Skenaario C/E 3: Häiriöiden tarttuminen ketjussa seuraaviin

Muunnoksena edellä esitetystä skenaariosta C/E 1 B₁:llä on myös määräysvalta kahteen yhteisöön (B₂ ja B₃). Tässä tapauksessa A:n taloudelliset vaikeudet leviävät A₂:n ja B₁:n kautta B₁:n kahteen tytäryritykseen (häiriöiden tarttuminen ketjussa seuraaviin).

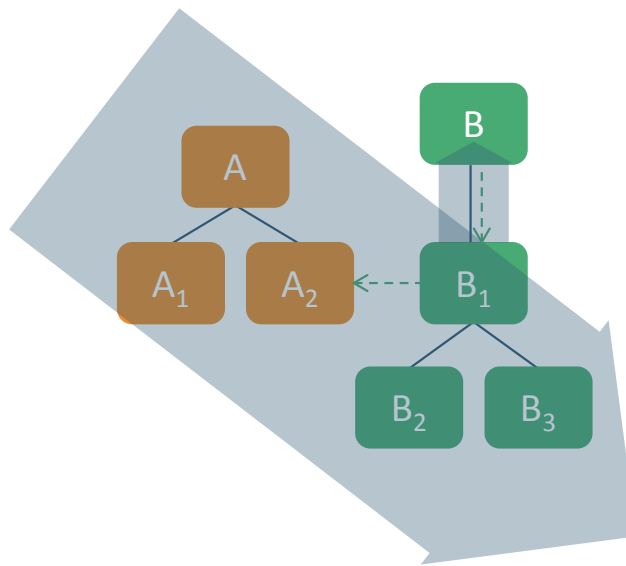

Ryhmittelyvaatimus:

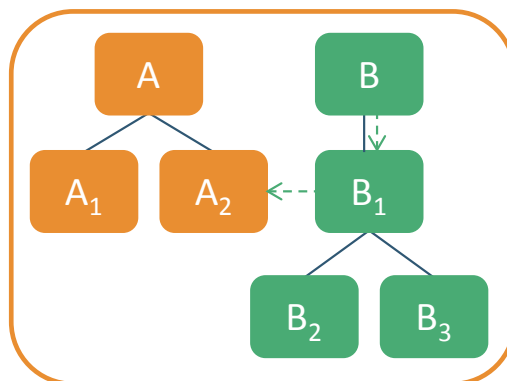

Skenaario C/E 4: Häiriöiden tarttuminen ketjussa edellisiin

B:n ja B₁:n välinen määräyssuhde ei johda automaattisesti siihen, että B tulisi sisällyttää A:n asiakaskokonaisuuteen, sillä A:n talousvaikeudet eivät todennäköisesti aiheuta talousvaikeuksia B:lle. Määräysvallassa olevan yhteisön B tulee kuitenkin sisältyä A:n kokonaisuuteen, jos B₁ muodostaa sellaisen tärkeän osan B:n kokonaisuutta, että B on B₁:stä taloudellisesti riippuvainen. Tässä tapauksessa A:n talousvaikeudet leviävät paitsi ketjussa seuraaviin myös ketjussa edelliseen B:hen aiheuttaen maksuvaikeuksia B:lle (ts. kaikki yhteisöt muodostavat nyt yhden riskikokonaisuuden).

Ryhmittelyvaatimus:

Valvonta- ja johtamismenettelyt asiakaskokonaisuuksien tunnistamista varten

Skenaario Mm 1: Ketjussa tarttumisen tunnistamista koskevat rajat

Kehitetään edellistä skenaariota (C/E 4) siten, että raportoivalla laitoksella on vastuita ainoastaan yhteisöön A ja yhteisöön B₃ liittyen. Tällaisessa tapauksessa tunnistetaan, että raportoivan laitoksen voi olla mahdotonta saada tietoa häiriöiden tarttumisketjusta, ja asiakaskokonaisuus voi olla väärin muodostettu.

